

Signalizačná správa

V signalizačnej správe sa budeme venovať predpestovaniu priesad a chorobám, ktoré sa na nich vyskytujú. Počas pestovania rôznych druhov priesad v skleníkoch, fóliovníkoch alebo pareniskách môžeme pozorovať po vyklíčení zo semien napadnutie mikroskopickými hubami, ktoré spôsobuje hynutie rastlín pod názvom **padanie klíčiach rastlín**. Spôsobujú ho huby rodov *Fusarium*, *Pythium*, *Bremia*, *Thielaviopsis*, *Rhizoctonia* a mnohé ďalšie, ktoré sú bežne v pôde, najmä na rastlinných zvyškoch. Napádajú koreňový krčok, spodnú časť stonky alebo korene rastlín. Na pletive môžeme pozorovať zmenu farby na čiernu, mäknutie a ich rozklad. Vädnutie a následné odumieranie vidíme na mladých rastlinách, semenáčikoch či odrezkoch. Spomínané mikroskopické huby môžu spôsobiť tiež bazálnu hnilobu u starších rastlín.

V rámci ochranných opatrení je dôležité použiť dobre preležanú zeminu, ktorá je premiešaná s rašelinou či pieskom. Upozorňujeme, že nie je vhodné hnojiť nerozloženým maštalným hnojom alebo čerstvou listovkou. Mikroskopické huby potrebujú pre svoj vývoj priaznivé podmienky prostredia. Ich rozvoj podporuje vysoká vzdušná vlhkosť, vyššie teploty, nedostatok svetla, husté výsevy, hustý spon, nedostatočné vetranie a častá zálievka.

Za dôležité sa pokladá využívanie zdravého osiva alebo prípadne moreného osiva. Tiež aj striedanie plôch, ktoré je určené na pestovanie semenáčikov.

Ďalším spôsobom ochrany je **fyzikálna dezinfekcia pôdy** (preparovaním horúcou parou), kedy sa ničia živočíšni škodcovia, zárodky mikroskopických húb, baktérie, vírusy a semená niektorých burín. Bohužiaľ sa zničia aj užitočné organizmy, ale tie sa rýchlo regenerujú. Na druhej strane nevýhodou sú vysoké nároky na technické vybavenie. Teplota preparovania sa riadi vlastnosťami organizmov, proti ktorým je určená. Teda všeobecne má byť asi o 10°C vyššia ako je smrtiacia teplota, ktorá sa pohybuje od 50 °C pre niektoré mikroskopické huby a háďatká až nad 90°C pre vírusy a baktérie. V praxi sa zvyčajne dosahuje teplota 95°C po dobu 20-30 minút. Hĺbka preparovania by mala byť 20-50 cm. Zemina pred zásahom má byť suchá a nemôže byť zmrznutá. Najlepšie výsledky sú v ľahkých a stredne ťažkých pôdach, kde je dostatočný obsah humusu. Ťažké pôdy strácajú po preparovaní pôdnu štruktúru. Po skončení preparovania nie je vhodné hneď siať. Odporúča sa asi až po 2-3 týždňoch, kedy sa obnoví mikrobiálna rovnováha v pôde. Mohli by sa vyskytnúť poruchy klíčivosti a vývoja pri citlivých druhoch rastlín. Pôdu ochránime pred opakovanou kontamináciou škodlivými organizmami skladovaním na vybetónovanej ploche a prikrytím fóliou.

V rámci chemickej ochrany rastlín môžeme využiť nasledujúce fungicídy. Omix a Rival (účinná látka propamocarb) sú určené proti hubovým chorobám zeleniny aj okrasných rastlín pestovaných v skleníkoch. Polygandron STP je biologický fungicídny prípravok (účinná látka *Pythium oligandrum* M1) určený na morenie repy (repa cukrová, repa kýmna, cvikla) proti padaniu klíčiach rastlín. Previcur energy (účinné látky fosetyl a propamocarb) je určený na ochranu zeleniny, okrasných rastlín v skleníku aj v poľných podmienkach. Všetky uvedené prípravky na ochranu rastlín sú určené pre profesionálnych používateľov.

Ing. Maroš Lučaj

ÚKSÚP – OOR

18.03.2024